

این قصیده هم در ضلع شمال غربی بنا کار شده است:

می برد سوی یمین و شمال

خاک من و توست که باد شمال

در ضلع شرقی هم یک قصیده ۱۲ بیتی است با این مطلع:

وز این صورت بگردد عاقبت هم

بسی صورت برگردیده است عالم

نگاشته شده که این اتاق هشت ضلعی را پر از افکار و نکته سنجی های سعدی شیرازی کرده است.

● سعدی در میانه باغ ایرانی

در مجموعه آرامگاه سعدی در میانه یک باغ به سبک ایرانی قرار گرفته و در میانه حیاط این باغ، دو حوض مستطیلی شکل تعبیه شده و ورودی مجموعه آرامگاه توسط «آندره گدار» فرانسوی معماری شده و حوض جلورواق نیز به حوض سکه شهرت دارد که بازدیدکنندگان آرزو می کنند و از پشت سر سکه ای در آب حوض می اندازند و معتقدند این کار موجب حاجت روائی می شود.

اما در عمق ۱۰ متری صحن آرامگاه سعدی، قناتی وجود دارد که آب آن دارای مواد گوگردی و جیوه بوده و به حوض ماهی که در زیر زمین در مجاورت آرامگاه قرار دارد سرازیر می شود، حوض ماهی که آن هم به صورت هشت ضلعی در اطراف آن بنایی ساخته شده در قسمت چپ آرامگاه مأمّن حضور بازدیدکنندگان می شود و گفته می شود سعدی در این آب شست و شو می کرده و در شب چهارشنبه سوری آب تنی در این آب از رسومات شیرازی های قدیم بود و امروز که در این قسمت امکان شست و شو وجود ندارد، استحمام در حمام عمومی که در نزدیکی آرامگاه سعدی قرار دارد، همچنان نزد شیرازی ها در شب چهارشنبه سوری باب است.

ساختمانی بسته می شود و محسن فروغی و علی صادق به عنوان طراحان مجموعه سعدیه آغاز به کار می کنند. در پایان سال ۱۳۳۰ ساخت بنای آرامگاه سعدی با تلاش طراحان ایرانی و معماران و کارگران شیرازی در باغی به مساحت ۷ هزار و ۷۰۰ متر مربع به اتمام می رسد و در اردیبهشت ۱۳۳۱ آرامگاه طی مراسمی افتتاح می شود که در این مراسم از مجسمه سعدی نیز در دروازه اصفهان پرده برداری می شود.

● اشعار سعدی در یک هشت ضلعی

شعری با این مطلع روی سنگ مزار سعدی به خط ثلث عالی خودنمایی می کند:

به دل گنه شرمسارم مکن

الهی به عزت که خوارم مکن

در ضلع شمال شرقی هم شعری از بوستان سعدی کار شده است که شروع آن این است:

به خاک عزیزان که یادآوری

الای که بر خاک ما بگذری

در ضلع غربی بنای آرامگاه شیخ مصلح الدین هم قصیده ای کار شده که مطلع آن قصیده این است:

خوش است عمر، دریغ که جاودانی نیست

پس اعتماد بر این پنج روز فانی نیست

در ضلع جنوب شرقی بنای آرامگاه حضرت سعدی هم کتیبه ای از گلستان کار شده است با این مطلع:

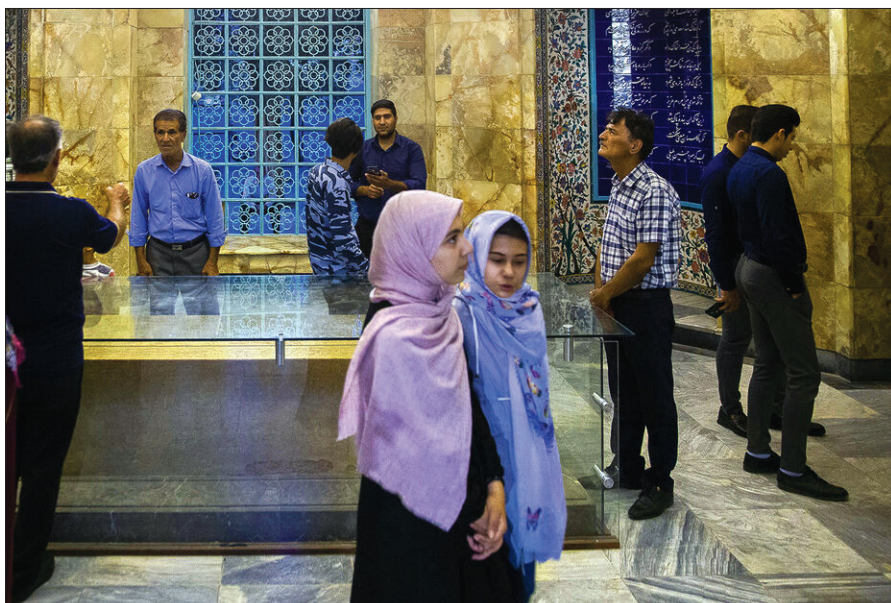
یاد دارم که با کاروان همه شب رفته بودم...

در ضلع جنوب غربی هم غزلی با این مطلع کار شده است:

تا درد نیاشامی، زین درد نیارامی

ای صوفی سرگردان، در بند نکونامی

**نخستین مقبره ای که
بر فراز مدفن سعدی
ساخته شد متعلق
به قرن هفتم هجری
است که توسط
شمس الدین محمد
صاحب دیوانی بنا
می شود اما حاکم
فارس در سال ۹۹۸
حکم به ویرانی این
خانقاه و آرامگاه
می دهد**

قبر سعدی در وسط بنایی قرار دارد که «آندره گدار» معمار فرانسوی آن را طراحی کرده است

کتیبه ضلع جنوب غربی، حاوی غزلی خواندنی از سعدی است

باغ خرمی که مزار سعدی را دربرگرفته، کنایه ای از جهان شعری او هم هست

